

JU SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

BIRO TEŠANJ, ulica Armije BiH bb – 74260 Tešanj

OPĆINA TEŠANJ
OPĆINSKO VIJEĆE
Trg Alije Izetbegovića br.11
Tešanj

n/r Senad N. Subašić

TEL./ FAX: (032) 656-700
(032) 656-701

SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE
ZE-DO KANTONA -ZENICA

ADRESA: UL. A. GOLDBERGERA BR. 6 ZENICA

TEL: (032) 488-200

FAX: (032) 405-173

Broj:10-49-147-1/19

Tešanj: 11.03.2019. godine

OPĆINA TEŠANJ

11-03-2019			
Org. jed.	Šifra	Šifra broj	Šifra prilog
01	04-2	57	

PREDMET: Informacija, dostavlja se

Veza: Vaš akt broj 01-04-2-57/19 od 08.01.2019. godine.

Shodno Vašem dopisu broj: 01-04-2-5/19 od 08.01.2019. godine u prilogu akta dostavljamo Vam Informaciju o radu Biroa Tešanj za 2018. godinu

Prilog:

1. Informacija o radu Biroa Tešanj za 2018 godinu

Šef Biroa

Berberović

Muharem Berberović, dipl. pravnik

Dostavljeno:

1. Naslovu,
2. A/A

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
JU SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA
BIRO RADA TEŠANJ**

**INFORMACIJA O RADU BIROA TEŠANJ
-2018-**

TEŠANJ, 2019.

SADRŽAJ

U V O D	3
Nezaposlenost – zaposlenost	3
Stvarna slika stanja u oblasti rada i zapošljavanja na području općine Tešanj u poslednjih šest godina	5
Tabela 1.	5
Kvalifikaciona struktura nezaposlenih osoba sa 31.12.2017. godine iskazana po stručnoj spremi	7
Tabela 2.	7
Stanje nezaposlenih osoba u birou za zapošljavanje Tešanj po godinama starosti u zadnjih pet godina	7
Tabela 3.	7
Aktivna politika zapošljavanja u 2018-(APZ)	9
Stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa u 2018 godini.....	9
Savjet za regionalnu saradnju RCC	10
Edukacija uposlenih po projektu YEP	10
Aktivnosti pripreme za zapošljavanje, karijerne/profesionalne orijentacije	10
Materijalna i socijalna sigurnost nezaposlenih	12
Program poticajnih mjera za zapošljavanje	12
Pokazatelji navedenog	13
Tabela 4.	13
Rad na crno.....	14

U V O D

Aktivnosti Biroa za zapošljavanje Tešanj u 2018. godini odvijale su se u skladu sa nadležnostima utvrđenim **Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Pravilnikom o radu Službe za zapošljavanje Ze-Do kantona i Programom o radu Službe za zapošljavanje Ze-Do kantona za 2018. godinu.** Organizacionom strukturom Biro Tešanj zajedno sa 11 drugih općinskih biroa u Ze-Do kantonu pripada sektoru za posredovanje u zapošljavanju. Sektor za posredovanje u zapošljavanju nadležan je za koordinaciju rada općinskih biroa kojim se obezbjeđuje jedinstvo nastupa biroa na području kantona i šire, kao i sprovođenje programa aktivne politike zapošljavanja, profesionalne orijentacije, obuke i prekvalifikacije nezaposlenih osoba i njihovo ponovno zapošljavanje na odgovarajućim slobodnim radnim mjestima, te podsticanje za otvaranje novih radnih mjesta. Pored navedenog nadležan je za ocjenjivanje tržišta rada u cilju dobijanja podataka i pružanja informacija o kretanju na tržištu rada.

Općinski biro nadležan je da vrši sljedeće poslove:

- Informisanje nezaposlenih osoba o njihovim pravima za slučaj nezaposlenosti,
- Vođenje svih evidencija o nezaposlenim osobama,
- Prikupljanje podataka o nezaposlenim osobama i dostavljanje istih Direkciji,
- Pružanje pomoći poslodavcima i osobama koje traže zaposlenje u pronalaženju posla,
- Dostavljanje izvještaja Direkciji na predviđen način i u predviđenim rokovima,
- Prikupljanje podataka o zaposlenim osobama koje traže promjenu zaposlenja,
- Dostavljanje podataka o kojima se vode evidencije na zahtjev Direkcije,
- Dostavljanje Direkciji periodičnog izvještaja o radu,
- Sudjelovanje u profesionalnoj orijentaciji nezaposlenih i drugih osoba,
- Prikupljanje zahtjeva i pomaganje nezaposlenim osobama u kompletiranju dokumentacije za ostvarivanje prava po osnovu materijalne i socijalne sigurnosti itd.

Nezaposlenost – zaposlenost

Sve aktivnosti uposlenih u birou Tešanj u 2018. godini uglavnom su bile usmjerene na provođenje mjera kojima se pospješuju i unapređuju uslovi za posredovanje u zapošljavanju. Posredovanje u zapošljavanju obuhvaća sve radnje i mjere poduzete u skladu sa zakonom u svrhu povezivanja nezaposlene osobe koja traži zaposlenje kao i zaposlene osobe koja traži promjenu u zaposlenju, s poslodavcem kojem je potreban zaposlenik radi zasnivanja radnog odnosa, odnosno sklapanja ugovora o radu ili radnog angažovanja.

Općinski biro za zapošljavanje je kroz različite aktivnosti, mjere i postupke izvršio posredovanja u zapošljavanju nezaposlenih osoba u nivou prethodne godine.

Kako poslodavci nisu obavezni prijaviti birou za zapošljavanje prijem novih radnika sa kojim su zasnovali radni odnos, to predstavlja ozbiljan problem sa kojim se biro susreće prilikom evidentiranja nezaposlenih, a naročito u postupku uvođenja nezaposlenih u određena prava koja im pripadaju po osnovu nezaposlenosti.

Zbog navedenog, nastavljena je aktivnost savjetodavaca i u 2018 godini na obilascima poslodavaca kao i druge neposredne kontakte radi razmjene podatka i informacija, koje su bile u funkciji efikasnijeg posredovanja. Općinski biro za zapošljavanje je u protekloj godini ostvario dobru saradnju sa poslodavcima, putem prethodno navedenih aktivnosti, i dobrom saradnjom sa Udruženjem privrednika Jelah-Tešanj.

Pored navedenih aktivnosti koje su se provodile u općinskom birou za zapošljavanje Tešanj na stvaranju uslova za nova zapošljavanja i dalje se zadržala visoka stopa nezaposlenosti.

U ZE-DO kantonu je sa 31.12.2018.godine registrirano **58.577** nezaposlenih osoba, što je za **3.224** ili **5,21%** manje u odnosu **31.12.2017.** godine kada je na evidenciji Službe za zapošljavanje ZDK bilo **61.801** nezaposlena osoba.

Stanje nezaposlenosti u općini Tešanj ,gdje je sa **31.12.2018.**godine registrirano **5.803** nezaposlenih što je za **308** n/o manje nego u periodu **31.12.2017.** godine kada je broj nezaposlenih iznosio **6.111** n/o. Stopa nezaposlenosti na području općine Tešanj u 2018. godini iznosila je **29, 57%**. U sklopu redovnih aktivnosti i radnih zadataka u protekloj godini smo učinili dodatne napore na smanjenju broja nezaposlenih i dovođenju u realne okvire tako što smo se posvetili dosljednoj primjeni Zakona o zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja.

Na evidenciji biroa za zapošljavanje Tešanj u poslednjih nekoliko godina broj nezaposlenih je iznosio:

- 31 decembar 2014 godine**7.861** n/o,
- 31 decembar 2015 godine**7.478** n/o,
- 31 decembar 2016 godine**6.995** n/o,
- 31 decembar 2017 godine**6.111** n/o,
- 31 decembar 2018 godine.....**5.803** n/o.

Analizirajući prethodno navedene informacije o broju nezaposlenih osoba u posljednjih nekoliko godina može se primjetiti da se broj nezaposlenih osoba u periodu od **31.12.2014.** godine do **31.12.2018.** godine smanjio za cca **2.058** nezaposlenih osoba.

Poseban problem čini struktura nezaposlenih osoba gdje prevladavaju kategorije teško upošljivih osoba kao što su: dugoročno nezaposleni, osobe sa invaliditetom, žene, osobe bez kvalifikacija, osobe bez radnog iskustva i potrebnih vještina u struci.

U općini Tešanj prema raspoloživim podacima Zavoda za statistiku sa mjesecom decembrom 2018. godine je bilo uposleno **13.817** radnika, što je u odnosu na 2017. godinu kada je broj zaposlenih bio **12.177** povećanje za **1.640** novo uposlena radnika, odnosno **13%** više u odnosu 2017. godinu.

Prema iskazanima podacima zaposlenost se u 2018. godini povećala. Rast zaposlenosti je ostvaren u tekstilnoj, drvnoj, metalskoj industriji kao i uslužnim djelatnostima. Iz dostavljenih potreba preduzeća i drugih subjekata u 2018. godini općinski biro za zapošljavanje je ostvario kontakt sa **961** poslodavcem na području općine BiH i tom prilikom posredovao za **2804** lica kod zasnivanja radnog odnosa.

Cilj biroa u 2018 godini je bio da se broj nezaposlenih osoba smanji u odnosu na predhodnu godinu (2017), što se u konkretnom slučaju i ostvarilo, što govori u prilog gore navedenoj konstataciji.

Iako smo opisali aktivnosti biroa za zapošljavanje, i pored istih se vodi čitav niz evidencija o nezaposlenim osobama koje u svakom trenutku mogu dati stvarnu sliku stanja u oblasti rada i zapošljavanja na području općine Tešanj zavisno od statističkih obilježja.

Zavisno od vrste statističkih podataka kad je u pitanju kretanje nezaposlenosti na području općine informacija se dostavlja Načelniku općine, SZZ, ZE-DO kantona i FZZZ BiH, TRA, PU Tešanj.

Ekonomska kretanja uslovljavaju stanje u oblasti kao što je nezaposlenost, koja je kako je već poznato u BiH veoma visoka. U ovako visokoj stopi nezaposlenosti poseban problem predstavljaju n/o u starosnoj dobi do 30 godina koji čine trećinu nezaposlenih što je ključni faktor za socijalnu i ekonomsku stabilnost. Mladi se suočavaju sa ozbiljnim preprekama koje im onemogućavaju da se uključe na tržište rada a prvenstveno kroz nemogućnost ostvarivanja radnog iskustva. Ovaj problem je evidentan posebno kod osoba sa srednjom stručnom spremom, te na taj način umanjuje njihovu konkurentnost na tržištu rada.

Dodatni problem kod upošljavanja je što veliki broj **n/o radi na crno**, a značajan dio uposlenih na takav način čine mladi, koji rade poslove za koje nisu školovani, i radeći na taj način, zanemaruju znanje stečeno u toku obrazovanja.

Iz prikazane tabele 1. se mogu vidjeti podaci i činjenice koji pružaju stvarnu sliku stanja u oblasti rada i zapošljavanja na području općine Tešanj u posljednjih šest godina.

Tabela 1.

Red. broj	Godine	POSREDOVANJE U ZAPOSŁJAVANJU							SOCIJALNA SIGURNOST NEZAPOSLENIH	
		Nezaposlena lica	Novoprijavljena nezaposlena lica	Brisana lica sa evidencije	Zaposlena lica sa evidencije	Podnjeti zahtjevi stranaca za radne	Izdane radne dozvole stancima	Broj korisnika prava na PIO	Korisnici novčane naknade	Korisnici zdravstvene zaštite
1	2013	8160	2303	2204	1936	13	12	17	736	6014
2	2014	7861	2623	2937	2162	14	13	34	750	5805
3	2015	7478	3203	3433	2610	12	9	14	1020	5668
4	2016	6995	3205	3702	3010	12	12	5	966	5329
5	2017	6111	2948	3808	3101	16	14	16	874	4628
6	2018	5803	3146	3426	2804	11	11	8	929	4481

Analizirajući podatke iskazane u pojedinim rubrikama unutar tabele može se vidjeti da je ostvarena pozitivna promjena kad su u pitanju evidencije o broju n/o evidentiranih u birou Tešanj u periodu 2013 - 2018. godine. Pored smanjenja broja nezaposlenih još uvijek postoji niz uzroka nezaposlenosti, a oni se uglavnom odnose na dugoročnu i tešku političku, socijalnu i ekonomsku krizu, kao i sve prisutnije posljedice korupcije što je negativno uticalo na tržište rada i ulaganje domaćih i stranih investitora. Proces integracije BiH u EU dodatno stvara konkurentski pritisak na tržište rada. Transformacija koja proizilazi iz tog procesa utiče na preraspodjelu radne snage unutar privrednog sektora kao i usklađivanje kvalifikacija za

različita postojeća i nova zanimanja na tržištu rada. Na ovaj način dolazi do zatvaranja nekih radnih mjesta a otvaranja novih za koja su potrebna određena znanja i vještine.

Naš obrazovni sistem je nefunkcionalan i bez kvalitetnih uslova za obavljanje praktične obuke, što znači da nije u mogućnosti da adekvatno i kvalitetno odgovori pripremi radne snage za potrebe privrede. Ovakav način u pristupu pripreme radne snage ogleda se u nemogućnosti sticanja potrebnog radnog iskustva koji je jedan od najvećih problema poslodavaca kod upošljavanja nove radne snage. Još uvijek je obrazovni sistem usmjeren na stvaranju viška radne snage koja nije potrebna tržištu rada, iako smo ukazivali na ovaj problem prethodnih godina. Prilikom pravljenja plana upisa u srednje škole pokušavali smo ukazati na problem prezasićenosti evidencija određenim zanimanjima koja su vrlo rijetko tražena na tržištu rada (frizer, trgovac, ekonomski tehničari, maturanti gimnazije) međutim nismo naišli na razumijevanje.

Pored navedenog prisutan je niz drugih razloga koji utiču na nezaposlenost, kao što su:

- Izlazak iz procesa obrazovanja znatnog broja lica,
- neusklađenost tržišta rada sa obrazovanjem,
- nedovoljna ulaganja za otvaranje novih radnih mjesta,
- odustajanje od traženja zaposlenja,
- promjena mjesta prebivališta,
- nezainteresiranost/pasivnost za zasnivanje radnog odnosa,
- fiskalna rasterećenja privrednih subjekata prilikom zapošljavanja mladih,
- nedovoljna aktivnost u svim djelatnostima privrede, a posebno u radno intenzivnim djelatnostima.

Pored pomenutog problema rada na crno poseban problem predstavlja potreba reforme u oblasti tržišta rada, a time i prilagođavanje tržišnim uslovima privređivanja.

Primjetan je porast nezaposlenosti kod učenika koji su završili školovanje, kao i kod n/o sa VSS. Ostala struktura evidentiranih nezaposlenih u općini Tešanj u toku 2018. godine nema ozbiljnijih promjena u odnosu na raniji period.

Dužina čekanja na posao je zadržala prosjek preko tri godine, a za nezaposlene osobe starosne dobi od trideset pet godina do pedeset pet godina je duže od pet godina. Dužina čekanja i već pomenuta neusklađenost tržišta rada sa obrazovanjem na području općine pred biro za zapošljavanje Tešanj stavlja obavezu prekvalifikacije pojedinih kategorija nezaposlenih lica kako bi se zadovoljile potrebe tržišta rada.

Već smo ranije opisali problem neusklađenosti obrazovnog sistema. Jedina šansa za suficitarna zanimanja n/o sa evidencije nezaposlenih je korištenje usluga Centra za osposobljavanje radi bržeg zapošljavanja.

U ukupnom broju nezaposlenih najveći broj nezaposlenih otpada na osobe koje prvi put traže zaposlenje.

Kvalifikaciona struktura nezaposlenih osoba sa 31.12.2018. godine iskazana po stručnoj spremi.

Tabela 2.

N/O kvalifikaciona struktura Biro Tešanj		Ukup no	VSS -2 Mag istri, dr.	VSS	VŠS	SSS	NS S	VK V	KV	PK	NK
2014	Svega	7861	19	265	33	1308	14	61	3240	348	2573
	žena	3465	10	192	16	806	12	7	1204	70	1146
2015	Svega	7478	12	278	26	1368	10	52	3003	304	2425
	žena	3361	7	202	14	821	10	6	1136	67	1098
2016	Svega	6995	24	278	24	1267	7	43	2776	289	2287
	žena	3337	16	207	11	820	6	5	1125	63	1084
2017	Svega	6111	23	202	23	1099	5	37	2373	252	2097
	žena	3031	20	151	12	717	5	4	1031	61	1030
2018	Svega	5803	21	234	21	1117	5	30	2191	202	1963
	žena	3040	21	165	13	744	5	6	1014	53	1004

Stanje nezaposlenih osoba u birou za zapošljavanje Tešanj po godinama starosti u zadnjih pet godina :

Tabela 3.

Godine starosti		NK	PK	KV	VK V	NSS	SSS	VŠS	VSS 1	VSS 2	Ukupno
2014	15-18	40	0	190	0	0	27	0	0	0	257
2015		25	0	135	0	0	28	0	0	0	188
2016		15	0	92	0	0	5	0	0	0	112
2017		15	0	60	0	0	2	0	0	0	77
2018		11	0	59	0	0	5	0	0	0	0
2014	19-20	31	0	279	0	0	303	0	0	0	613
2015		33	0	257	0	0	306	0	0	0	596
2016		34	0	210	0	0	256	0	0	0	500
2017		25	0	143	0	0	178	0	0	0	346
2018		18	0	90	0	0	160	0	0	0	0
2014	21-24	66	1	429	0	0	227	0	74	1	798
2015		67	0	382	0	0	281	0	65	2	797
2016		48	1	323	0	0	266	0	70	6	714
2017		49	1	257	0	0	230	0	40	1	578
2018		43	1	214	0	0	250	1	55	4	568

2014	24-27	61	1	276	0	1	101	1	97	12	550
2015		50	0	265	0	1	115	0	103	8	542
2016		44	0	242	0	0	102	0	86	5	479
2017		44	0	203	0	0	95	0	68	12	422
2018		38	0	176	1	0	96		72	12	395
2014	28-30	84	4	314	4	0	91	4	47	5	553
2015		77	2	256	0	0	77	3	62	2	479
2016		71	1	242	0	0	82	1	57	9	463
2017		43	1	203	0	0	70	1	45	5	368
2018		38	0	183	1	0	63	0	36	13	341
2014	31-35	246	5	416	1	0	133	10	27	1	839
2015		207	415	3	0	127	6	0	28	0	789
2016		187	4	405	1	0	123	8	41	3	772
2017		145	2	343	1	0	118	6	27	5	647
2018		120	4	319	1	0	105	3	40	5	597
2014	36-40	452	26	354	1	6	74	4	9	0	926
2015		406	28	324	1	3	87	3	9	0	861
2016		330	18	308	0	3	89	3	0	12	763
2017		259	10	269	0	2	75	5	10	0	630
2018		217	9	274	0	1	95	7	9	0	612
2014	41-45	426	32	350	2	1	77	3	2	0	893
2015		427	28	340	0	2	64	3	2	0	866
2016		430	28	291	0	1	66	1	3	0	820
2017		392	23	263	0	1	57	0	5	0	741
2018		358	13	227	0	2	58	1	7	0	666
2014	46-50	419	51	254	12	0	164	3	4	0	907
2015		385	54	272	5	1	142	1	0	0	860
2016		360	54	270	1	2	107	0	1	0	795
2017		336	38	237	0	1	79	1	1	0	693
2018		322	21	244	0	2	78	1	0	0	668
2014	51-55	365	82	177	17	4	93	5	0	0	743
2015		381	63	169	18	3	115	4	1	0	754
2016		389	57	186	15	1	137	5	1	1	792
2017		372	56	187	9	1	144	2	1	0	772
2018		350	47	193	8	0	135	2	1	0	736
2014	56-60	270	100	142	23	0	17	2	6	0	560
2015		258	83	145	18	0	21	2	6	0	533
2016		269	83	150	18	0	27	3	2	0	552
2017		296	74	149	15	0	43	5	3	0	585
2018		319	64	151	16	0	64	5	2	0	621
2014	61-65	124	39	48	6	1	6	3	1	0	228
2015		109	43	43	7	0	5	4	2	0	213
2016		110	43	57	8	0	7	3	5	0	233
2017		121	47	59	12	0	8	3	2	0	252
2018		129	43	61	11	0	8	1	3	0	256

Napomena: Najbrojnija zanimanja evidentirana u birou Tešanj u protekloj 2018. godini se dostavljaju u prilogu informacije.

Aktivna politika zapošljavanja u 2018-(APZ)

Tokom 2018. godine posebna aktivnost uposlenih u birou Tešanj je bila usmjerena na unapređenje, jačanje i promociju aktivne politike u zapošljavanju (APZ-a), a u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba.

Mjere aktivne politike zapošljavanja su se ogledale kroz aktivnosti na:

- poticanju zapošljavanja kod poznatog poslodavca,
- samozapošljavanja,
- obuke, stručnog osposobljavanja i usavršavanja, dokvalifikacije i prekvalifikacije,
- pripreme nezaposlenih na tržištu rada.

Realizacijom mjera aktivne politike zapošljavanja nastojalo se ostvariti zapošljavanje što većeg broja nezaposlenih na općini Tešanj radi jačanja njihove konkurentnosti na tržištu rada, sprečavanje dugotrajne nezaposlenosti te stvaranje uvjeta za prvo radno iskustvo, što se u konkretnom slučaju i ostvarilo.

Smanjenjem broja nezaposlenih svakako je dao doprinos odnos uposlenika biroa između nezaposlenih osoba, poslodavaca i raspoloživih poticajnih sredstava osiguranih iz različitih fondova. Uz različite programe zapošljavanja i samozapošljavanja biro je posredovao u zapošljavanju i brojnih drugih lica, mimo ovih programa (na osnovu prijave o potrebi za radnicima od strane poslodavca, kao i putem oglasa i konkursa dostavljenih Službi i biroa).

Tokom protekle godine nastavljena je realizacija za poslodavce koji su koristili poticaje u smislu ispunjenja obaveza iz zaključenih ugovora od strane korisnika poticaja što se uglavnom ogledalo u pravdanju i isplati ugovorenih sredstava, po osnovu kojih su poslodavci dužni da najdalje do kraja mjeseca za protekli mjesec Službi putem općinskog biroa dostaviti propisanu dokumentaciju. Na osnovu dostavljene dokumentacije—odnosno izvještaja o ispunjenim uslovima za isplatu, korisniku sredstava refundira ugovoreni iznos za protekli mjesec.

Stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa u 2018 godini

U skladu sa članom 34. Zakona o radu u FBiH („Službene novine FBiH“, br 62/15) propisano je da ako je stručni ispit ili radno iskustvo utvrđeno Zakonom ili Pravilnikom o radu uslov za obavljanje poslova određenog zanimanja, poslodavac može lice koje je završilo školovanje za takvo zanimanje primiti na stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa.

Vrijeme stručnog osposobljavanja računa se u pripravnički staž i radno iskustvo utvrđeno kao uvjet za rad u određenom zanimanju može trajati najduže onoliko vremena koliko traje pripravnički staž. Lice na stručnom osposobljavanju ima pravo na zdravstveno osiguranje kako je utvrđeno propisima za nezaposlena lica, a prava po osnovu povrede i profesionalnog oboljenja osigurava poslodavac u skladu sa propisima o penzijsko i invalidskom osiguranju.

(U periodu od 01.01.2018. godine do 31.12.2018. godine biro je uputio na stručno osposobljavanje 58 n/o sa VSS , 42 n/o sa SSS.)

„Savjet za regionalnu saradnju“ RCC

Studija "Partnerstvo u lokalnom zapošljavanju u FBiH", je dio većeg projekta za podršku Vijeća za regionalnu saradnju u upravljanju aktivnostima zajedničkog učenja između privreda Zapadnog Balkana u okviru Platforme za zapošljavanje i socijalna pitanja (ESAP). ESAP je regionalni projekat finansiran od strane Evropske komisije a zajednički ga provode RCC (Savjet za regionalnu saradnju) i ILO (Međunarodna organizacija rada) u Albaniji, BiH, Kosovu, Crnoj Gori, Srbiji; i Republici Sjevernoj Makedoniji. Jedna od radionica je održana i u BiH. Predstavnici ekonomija Zapadnog Balkana su prezentirali kratak pregled lokalnog partnerstva za zapošljavanje u ekonomijama Zapadnog Balkana.

Učesnici su se susreli sa rukovodstvom Federalnog zavoda za zapošljavanje, Službe za zapošljavanje ZDK i Biroa Tešanj, te sa načelnikom i predstavnicima Općine Tešanj. Tešanjaska općina je područje s izvrsno razvijenim poduzetništvom u BiH, a sam način saradnje između Biroa, poduzetnika i izvršne vlasti na području općine je pozitivan primjer u BiH. Tešanjaska općina je bila domaćin radionice na temu „Lokalno partnerstvo u općini Tešanj“ na kojoj su učešće uzeli predstavnici uspješnih kompanija s ovog područja. U sklopu radionice organizovana je posjeta kompaniji „Man-Hummel“ Tešanj

Edukacija uposlenih po projektu YEP

Edukacija uposlenih u 2018 godini odnosila se na unapređenje poslovanja biroa, prilagodbe poslovanja EU standardima, usvajanju i primjeni EU praksi i za primarni cilj imala je obezbjediti bolje uslove kako kratkoročno tako i dugoročno nezaposlenim osobama, što direktno utiče na njihovu bržu integraciju na tržište rada i u konačnici na smanjenje stope nezaposlenosti. Neposredni učesnici projekta su uposlenici u Službama za zapošljavanje-biroima. Održan je nekoliko obuka, te su učesnici imali priliku steći znanja i kompetencije koje će imati važnu ulogu u realizaciji aktivnih mjera zapošljavanja i samozapošljavanja nezaposlenih osoba.

Aktivnosti pripreme za zapošljavanje, karijerne /profesionalne orijentacije

Za provođenje ove aktivnosti Služba za zapošljavanje Ze-Do kantona dobija saglasnost Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport. Profesionalno informisanje učenika završnih razreda osnovnih i srednjih škola se ogleda u informisanju učenika o rokovima za prijavu na evidenciju nezaposlenih i pravima po osnovu nezaposlenosti, učenici se upoznaju sa pojmom tržište rada i sl..

Aktivnost profesionalnog informisanja učenika završnih odjeljenja je obaveza biroa, koja proizilazi iz člana 8.stav 4. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba aktivnost profesionalnog informisanja smo proveli na način da smo u odnosu na predhodne godine vratili se staroj praksi obilaska osnovnih škola gdje smo, informisali učenike zajedno sa pedagogima, o stanju na tržištu rada i mogućnosti upisa u srednje škole, upoznavši ih pri tom koja su to zanimanja sa kojima se lakše pronalazi posao, kao i sa kojim se teže pronalazi zaposlenje.

Posebna pažnja je posvećena jačanju motivacije kod mladih osoba starosti do 30 godina kroz obuke-edukacije, a u vezi sticanja vještina traženja zaposlenja, što je kod prethodno navedene populacije stvorilo određeno samopouzdanje.

U 2018 godini smo nastavili aktivnosti u provođenju karijerne profesionalne orijentacije, što je konkretno značilo za mlade n/o da su dobijali kontinuiranu pomoć od stručnih osoba sa krajnjim ciljem da n/o dobiju zaposlenje. To se prvenstveno odvijalo kroz grupna savjetovanja/radionice i individualna savjetovanja. Grupnim savjetovanjem/radionicama smo imali za cilj da n/o stekne znanja i vještine kako napisati biografiju (CV), popratno pismo, kako se predstaviti poslodavcu i uspješno obaviti intervju, na koji način pratiti i prijavljivati se na oglase za posao, kako napraviti individualan plan zapošljavanja i sl.. U toku 2018 godine održano je **63** radionice (s prethodno navedenim naslovima), sa ukupno **215** polaznika tj. mladih n/o.

Ovo područje aktivnosti obuhvata razmjenu informacija o stanju na tržištu rada, primjeni aktuelnih propisa o zapošljavanju, programima za poticanje, odnosno povećanje mogućnosti zapošljavanja, i podizanje kvaliteta stručnih usluga u posredovanju. Informisanje je podjednako važno za sve subjekte uključene u proces zapošljavanja, što podrazumjeva nezaposlenu osobu, Službu za zapošljavanje i poslodavce. Nastojeći da se zadovolje savremeni aspekti rada, a s druge strane uzimajući u obzir objektivne uslove rada, savjetodavci primjenjuju metodologiju jednodnevnih info i dvodnevnih motivacijskih seminara sa svim zainteresiranim nezaposlenim osobama.

Cilj informativnog seminara jeste upoznati novoprijavljene nezaposlene osobe sa mogućnostima koje nudi služba za zapošljavanje (prava i dužnosti). Također, je akcenat stavljen na važnost ponovnog uključivanja u rad, upoznavanje različitih načina traženja posla, način komunikacije, važnost samopouzdanja itd.

Seminari se uvijek realizuju kao grupni susreti. Grupno informisanje sadrži:

- a) upoznavanje s aktivnostima koje je obavezna provoditi nezaposlena osoba u saradnji sa službom za zapošljavanje;
- b) informiranje o pravima i obavezama propisanim Zakonom, Pravilnikom o evidencijama u oblasti zapošljavanja i drugim propisima kojim se regulira ostvarivanje prava nezaposlenih osoba;
- c) informiranje o kretanju na tržištu rada u BiH i na regionalnom planu,
- d) upoznavanje sa tehnikama i postupcima aktivnog traženja posla.

O vremenu grupnog informiranja, nezaposlene osobe se obavještavaju usmeno prilikom prvog prijavljivanja i redovnog javljanja birou za zapošljavanje i pisanim pozivom.

Materijalna i socijalna sigurnost nezaposlenih

Jedna od osnovnih funkcija Službi za zapošljavanje je ostvarivanja socijalne i materijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, a koja je utvrđena zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine FBiH br.41/01,22/05, i 9/08.).

Nezaposlene osobe po prestanku radnog odnosa u skladu sa navedenim Zakonom ostvaruju pravo na: novčanu naknadu, zdravstveno osiguranje i penzijsko-invalidsko osiguranje.

Novčana naknada je jedno od osnovnih prava iz radnog odnosa. Po osnovu podnešenih zahtjeva putem biroa za zapošljavanje Tešanj, pravo na novčanu naknadu je ostvarilo u 2018. godini **929** nezaposlenih osoba.

Zakonom o zdravstvenoj zaštiti u članu 19.tačka 12, 13, 14, utvrđeno je pod kojim uvjetima nezaposlena osoba, a koja je prijavljena birou za zapošljavanje stiče pravo na zdravstveno osiguranje. Na osnovu navedenih zakonskih propisa pravo na zdravstveno osiguranje u 2018. godini je koristilo **4481** nezaposlenih osoba. Napominjemo da smo u toku prethodne godine vršili potpunu primjenu Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, kao i Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja i pored toga nije došlo do značajnog pada broja nezaposlenih osoba koje koriste zdravstveno osiguranje putem biroa.

Članom 31. stav 2. i 3. Zakona određeno je da se penzijsko – invalidsko osiguranje osigurava nezaposlenoj osobi kojoj nedostaju tri godine do sticanja uvjeta za starosnu penziju, u skladu sa zakonom o penzijsko-invalidskom osiguranju. U toku 2018. godine biro za zapošljavanje je podnio **8** zahtjeva za dokup staža radi sticanja uslova za odlazak u penziju.

Program poticajnih mjera za zapošljavanje

U protekloj 2018. godini raspisano je nekoliko javnih poticaja za zapošljavanje n/o. Ostvarujući saradnju sa Udruženjem privrednika, uspjeli smo informisati i animirati veliki broj poslodavaca kako bi se prijavili i koristili sredstva sufinansiranja zapošljavanja n/o.

U tabeli 4 su pokazatelji navedenog.

Tabela 4.

Naziv programa tržišta rada	Broj uposlenih osoba po programu/broj poslodavaca	Uposlenih
Program „Prvo radno iskustvo 2018“	16 n/o kod 14 poslodavac	Program u toku
Program „Zapošljavanje žena 2018“	21 n/o kod 18 poslodavca	Program u toku
Program „Tražim poslodavca 2018“	11 n/o kod 10 poslodavca	Program u toku
Program „Doprinosi 500 2018“	3 n/o kod 1 poslodavca	Program u toku
Program „Prilika za sve 2018“	97 n/o kod 46 poslodavca	Program u toku
Program „Javni radovi 2018“	10 n/o kod 1 poslodavca	Program u toku
Program „Start Up 2018“	29 n/o kod 24 poslodavca	Program u toku
Program „Periodično zapošljavanje 2018“	75 n/o kod 34 poslodavca	Program u toku
Program „Sufinansiranje zapošljavanja VSS, VŠ, SSS, KV Vlada ZDK“	23 n/o kod 17 poslodavca	Program u toku
Program „Zapošljavanje djece šehida i poginulih boraca“	2 n/o kod 2 poslodavca	Program u toku
Ukupno n/o	287 n/o kod 167 poslodavca	

Rad na crno

Za praćenje rada „na crno“ nadležna je Kantonalna uprava za inspekcijske poslove ZE- DO kantona koja svoje aktivnosti provodi po planu posjeta općinama ZE-DO kantona. Nakon izvršenih kontrola u preduzećima i ustanovama inspekcija pismenim putem obavještava Službu za zapošljavanje ZE-Do kantona, nakon čega Služba obavještava Biro za zapošljavanje radi poduzimanja aktivnosti za brisanje sa evidencije nezaposlenih osoba pronađenih u radu „na crno“, a shodno članu 3.stav3. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba(Sl.novine FBiH“ ,broj 41/01 i 22/05).

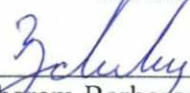
Angažiranje radnika suprotno zakonu tzv.rad „na crno“, prisutan je kao pojava i u razvijenim zemljama Evrope, a kod nas ovakav vid rada ostavlja dugoročne posljedice.

Iako nadležne inspekcije svake godine planiraju obračun sa sivim tržištem rada tom problemu se još ni izbliza nije stalo u kraj. Rad „ na crno“ i dalje je u veliko mjeri prisutan a osnovni razlozi za to su niske kazne za poslodavce koji ne prijavljuju svoje radnike, vrlo rijetke kontrole, a posebno interesantno što se dešava je da inspektori zanemaruju zatečeno stanje kod pojedinih poslodavaca. Rad „na crno,, je izražen u svim granama privrede. Pored ostvarene dobre saradnje Službe za zapošljavanje ZE-DO kantona i Kantonalne uprave za inspekcijske poslove, rezultatima prilikom kontrola rada „na crno“ u 2018. godini ne može se biti ni približno zadovoljno.

Kontrolama Kantonalne inspekcije na području općine Tešanj, u toku 2018. godine kada je obavljena kontrola u **34** privredna subjekta sa područja općine Tešanj, ukupno je pronađeno **45** osoba u „radu na crno“, dok je iz evidencija biroa brisano **5** nezaposlenih osoba.

Biro za zapošljavanje je u sklopu svojih redovnih radnih aktivnosti nastavio sa svojom ranijom praksom te je i u toku 2018. godine vršio stalne preventivne mjere u cilju sprečavanja rada „na crno“, i to u vidu pojačanih kontrola i provjera uz primjenu različitih preventivnih mjera kao što su: pozivanje na vanredno javljanje, uzimanje izjava od nezaposlenih osoba, provjera statusa n/o u ambasadama itd.

Šef Biroa

Muharem Berberović, dipl pravnik

Dostavljeno:

1. Općinsko vijeće,
2. Arhiva

Najbrojnija zanimanja na evidenciji biroa rada

R/b Zanimanje

Ukupno

Stručna sprema: Kvalifikovani radnik

1	Administrator	1
2	Alatničar	39
3	Armirač	1
4	Autoelektričar	9
5	Autolimar	2
6	Automehaničar	122
7	Bravar	75
8	Cvječar	15
9	Ekonomski službenik	1
10	Električar održavanja	55
11	Elektroenergetski tehničar	1
12	Elektroinstalater	27
13	Elektromehaničar	27
14	Elektromehaničar za elektroenergetiku	1
15	Finomehaničar	1
16	Frizer	194
17	Grupovođa preciznih mehaničara	10
18	Hemičar	1
19	Hemijski laborant	13
20	Instalater vodovoda i kanalizacije	4
21	Instrumentalni optičar	1
22	Izolater	1
23	Keramičar	25
24	Knjigovođa	1
25	Konobar	52
26	Kožar	49
27	Kozmetičar	1
28	Kožni galanterist	2
29	Krojač	110
30	Krojač tekstila	3
31	Kuhar	74
32	Limar	1
33	Mašinobravar	3
34	Mehaničar alatnih mašina	11
35	Mehaničar elektroničar	5
36	Mehaničar telekomunikacijskih uređaja	3
37	Metalobrusač	5
38	Metaloglodač	28
39	Metalotokar	160
40	Moler	2
41	Monter građevinskih elemenata	2
42	Monter mašina	89
43	Monter opreme za grijanje i hlađenje	1
44	Naočalni optičar	1
45	Obradivač drveta, specijalizovani	1
46	Obradivač metala toplinskim postupkom	1
47	Obučar	30
48	Pekar	4
49	Poslovni sekreta	32

50	Prehrambeni predradnik	1
51	Prerađivač voća i povrća	4
52	Prodavač	317
53	Radnik za jednostavne poslove drugdje nerazvrstan	5
54	Ratar	2
55	Rudar	1
56	Rudar podzemnog kopa	2
57	Rukovalac građevinskim mašinama	5
58	Rukovalac mašinom za proizvodnju papira	12
59	Rukovalac mašinom za proizvodnju papira,specijalizovani	1
60	Rukovalac uređajem za preradu plastike	1
61	Šivač tekstila	168
62	Slastičar	1
63	Soboslikar i moler	1
64	Stolar	51
65	Tapetar	4
66	Tapetar dekorater	1
67	Tehničar konstruktor proizvoda precizne mehanike	1
68	Tehničar mašinski konstruktor	1
69	Telefonist	2
70	Tesar	24
71	Vodoinstalater	4
72	Vodoinstaleter i plinoinstalater	40
73	Vozač kamiona	1
74	Vozač lakog dostavnog vozila	21
75	Vozač teretnog vozila	106
76	Zavarivač	23
77	Zidar	94
UKUPNO:		2191

Stručna sprema: Magistri

1	Biolog	1
2	Doktor farmacije	4
3	Doktor stomatologije	1
4	Ekolog	1
5	Ekonomista	2
6	Fizioterapeut	1
7	Hemičar	3
8	Inžinjer drumskog saobraćaj	1
9	Inžinjer prehrambene tehnologije	1
10	Komunikolog	4
11	Kriminalist	1
12	Mašinski inžinjer	1
13	Politolog	1
14	Pravni zastupnik	1
15	Pravnik	1
16	Predavač filozofije	1
17	Profesor engleskog jezika	2
18	Profesor fizičke i zdravstvene kulture	2
19	Profesor srpskog jezika	1
20	Psiholog	1
21	Savjetnik za odbranu	1
22	Socijalni radnik	1
23	Veterinar	1
UKUPNO:		34

Stručna sprema: **Nekvalifikovani radnik**

1	Radnik za jednostavne poslove drugdje nerazvrstan	1963
		1963

UKUPNO:Stručna sprema: **Niže stručno obrazovanje**

1	Daktilograf	3
2	Operator za unos podataka	2
		5

UKUPNO:Stručna sprema: **Priučeni-polukvalifikovan radnik**

1	Armirač	2
2	Armirački radnik	1
3	Bravar	8
4	Cvjećar	1
5	Elektrozavarivač	3
6	Frizer	1
7	Izolater	1
8	Keramičar	4
9	Konobar	1
10	Krojač	3
11	Kuhar	3
12	Limar	1
13	Manevrist	1
14	Mesar	1
15	Miner	1
16	Moler	1
17	Monter građevinskih skela	1
18	Obučar	1
19	Obučarski radnik	1
20	Pekar	1
21	Pletač	5
22	Pomoćni zidar	4
23	Portir	1
24	Prodavač	1
25	Rukovalac dizalicom	1
26	Rukovalac građevinskim mašinama	15
27	Sekretar preduzeć	1
28	Šivač	4
29	Šivač tekstila	33
30	Skretničar	1
31	Stolar	6
32	Tapetar	5
33	Tesar	9
34	Ugostiteljska domaćica / domaćin	1
35	Vatrogasac	3
36	Vozač teretnog viljuškara	1
37	Zavarivač	3
38	Zidar	71
UKUPNO:		202

Stručna sprema: Srednje stručno obrazovanje

1	Administrativni službenik	7
2	Autoelektričar	1
3	Autolakirer	1
4	Automehaničar	2
5	Bankovni službenik	1
6	Ekonomski službenik	5
7	Ekonomski tehničar	255
8	Elektroenergetski tehničar	49
9	Elektrotehničar	4
10	Farmaceutski tehničar	28
11	Finansijski knjigovođa	5
12	Frizer	3
13	Građevinski tehničar	42
14	Građevinski tehničar niskogradnje	4
15	Građevinski tehničar razrađivač projekta	1
16	Građevinski tehničar visokogradnje	21
17	Hemijski tehničar	3
18	Hemijski tehničar organskih sistema	3
19	Imam	5
20	Kadrovski referent	1
21	Knjigovezac	1
22	Konobar	1
23	Kozmetičar	2
24	Krojač tekstila	2
25	Kuhar	9
26	Kuhar specijaliteta	2
27	Mašinski tehničar	101
28	Mašinski tehničar održavanja opreme	1
29	Maturant gimnazije	133
30	Medicinska sestra	146
31	Medicinska sestra babica	5
32	Medicinski asistent	2
33	Mualim	10
34	Muzičar	2
35	Obrađivač metala odvajanjem čestica	1
36	Oficir palube unutrašnje plovidbe	1
37	Poljoprivredni tehničar	13
38	Poslovni sekreta	1
39	Posrednik za putovanja	1
40	Prehrambeni tehničar	33
41	Prodajni referent	9
42	Prodavač	1
43	Računarski tehničar	13
44	Rudarski tehničar	1
45	Rukovalac građevinskim mašinama	2
46	Šumarski tehničar	4
47	Tehničar celuloze	1
48	Tehničar drumskog saobraćaj	30
49	Tehničar elektronike	1
50	Tehničar konstruktor klasičnog naoružanja	1
51	Tehničar konstruktor proizvoda precizne mehanike	17
52	Tehničar matematički	6
53	Tehničar za drvo	17

54	Tehničar za elektrotehniku	1
55	Tehničar za kožarstvo	1
56	Tehničar za programiranje	15
57	Tehničar za telekomunikacije	1
58	Tehničar za željezničke telekomunikacije	1
59	Tekstilni tehničar	27
60	Turistički animator	1
61	Turistički vodič	1
62	Ugostiteljski poslovođa	1
63	Upravni službenik	48
64	Veterinarski tehničar	5
65	Za potreba	1
66	Zavarivač	2
67	Zidar	1
UKUPNO:		1117

Stručna sprema: Više stručno obrazovanje

1	Ekonomista	5
2	Ekonomista za finansije	2
3	Građevinski inženjer	1
4	Informatičar	2
5	Inženjer tekstilne tehnologije	1
6	Inženjer za sigurnost na radu	1
7	Mašinski inženjer	2
8	Medicinska sestra	2
9	Nastavnik fizičke i zdravstvene kulture	1
10	Pravnik	2
11	Sportski trener	1
12	Stomatološka sestra	1
UKUPNO:		21

Stručna sprema: Visoko stručno obrazovanje

1	Agroekonomista	2
2	Biolog	2
3	Defektolog	1
4	Dizajner interijera	1
5	Doktor stomatologije	6
6	Ekonomista	27
7	Ekonomista bankarstva	1
8	Ekonomista menadžmenta	6
9	Ekonomista za finansije	5
10	Ekonomista za marketing	5
11	Fitosanitarni inspektor	1
12	Fizioterapeut	1
13	Građevinski inženjer	3
14	Hemičar	1
15	Informatičar	3
16	Inženjer arhitekture	1
17	Inženjer drumskog saobraćaj	10
18	Inženjer elektrotehnike	4
19	Inženjer grafičke tehnologije	1
20	Inženjer hemijske tehnologije	7
21	Inženjer metalurgije	1
22	Inženjer poštanskog saobraćaj	1
23	Inženjer prehrambene tehnologije	4
24	Inženjer šumarstva	2
25	Inženjer za izgradnju računarskih sistema	1
26	Inženjer za logistiku	2
27	Inženjer za sigurnost na radu	3
28	Inženjer za zaštitu okoline	2
29	Istraživač građevinarstva	1
30	Književni komparatist	1
31	Kriminalist	3
32	Logoped i surdoaudiolog	1
33	Mašinski inženjer	5
34	Matematičar	1
35	Medicinska sestra	1
36	Medicinski laboratorijski tehničar	4
37	Nastavnik tehničke kulture	1
38	Novinar	4
39	Operator na opremi medicinske radiografije	1
40	Operator na opremi medicinske radiologije	1
41	Pedagog	6
42	Pravnik	31
43	Profesor biologije	1
44	Profesor bosanskog jezika	10
45	Profesor engleskog jezika	10
46	Profesor fizičke i zdravstvene kulture	3
47	Profesor geografije	2
48	Profesor hemije	1
49	Profesor historije	3
50	Profesor njemačkog jezika	5
51	Profesor pedagogije	1
52	Profesor razredne nastave	12
53	Profesor religijske kulture	1

R/b. Zanimanje**Ukupno**

54	Profesor vjeronauke	2
55	Psiholog rada	1
56	Socijalni pedagog	1
57	Socijalni radnik	7
58	Sociolog	2
59	Učitelj predškolske djece	2
60	Veterinar	3

UKUPNO:**232****Stručna sprema: Visokokvalifikovani radnik**

1	Automehaničar	5
2	Automehaničar, majstor	1
3	Bravar	2
4	Električar održavanja	2
5	Elektromonter	1
6	Frizer	2
7	Građevinski poslovođa	2
8	Konobar	2
9	Kuhar	1
10	Mehaničar alatnih mašina	1
11	Metalotokar	4
12	Modelar odjeće	1
13	Monter mašina	2
14	Policajac	1
15	Prodavač	3
16	Rukovalac dizalicom	1
17	Tesar	1
18	Vozač autobusa	1
19	Zavarivač	1
20	Zidar	4

UKUPNO:**38**